

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körsz.).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAMĂR pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA” iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 206.

Brașov, Joi 18 Septembrie (1 Octombrie).

1903.

Demisiunea contelui Khuen.

În ședința extraordinară a ca-
merei ungare, ce s'a ținut ieri la ce-
rerea independenților, s'a petrecut un
lucru estra-ordinar și ne mai pome-
nit în dieta din Pesta. Contele
Khuen-Hedervary, ministrul preșe-
dinte însărcinat cu formarea cabine-
tului, a fost desavuat de marea ma-
joritate a camerei, care a votat în
contra lui și a făcut să învingă o
propunere a lui Kossuth.

Atunci, când fracțiunea extremă
a lui Barabaș a reușit a răsturna
pactul, ce-l încheiase contele Khuen
cu Kossuth și cu reprezentanța legală
a partidului independist, am dis. că
contele Khuen nu are noroc. Și mai
puțin noroc a avut fostul Ban al
Croatiei, când bunul său prieten,
fostul guvernator al orașului Fiume,
vrând să-i vină în ajutor, l'a băgat
într-o incurcătură de tot mare cu
încercarea sa nereușită de a mi-
tui pe unul dintre opoziționali es-
tremi mai colțaiți. Khuen s'a știut
apera în contra învinuirii, că ar fi
luat parte la acea încercare, der
casul acesta a contribuit mult al
face și mai nepopular la Unguri,
decât cum era.

Cu toate aceste Khuen și după
aceea a condus provisoric guvernul
multe săptămâni de-arândul și nu
numai că nu și-a pierdut încrederea
la coronă, ci acesta în cele din urmă
tot pe dânsul l'a însărcinat cu com-
punerea cabinetului.

Se părea, că post tot discrimina-
rerum tot Khuen-Hedervary va fi
chemat a descurca treburile și a re-
solva criza în Ungaria. El devenise
persoană indispensabilă, deoarece, fiind
tote partidele maghiare pe sub mână
înțelese a nu ceda fără de a li-se
face, cel puțin în principiu, conce-
siuni și în privința limbei de com-
mandă și de serviciu maghiare în
armată — nu era altul, care să fi

primit în împrejurările date însărci-
narea amintită.

N'a fost ușor misiunea ce a
primit-o contele Khuen, și se părea,
că cei din majoritate, în situația es-
tra-ordinară de față, erau aplecați
a-i da sprijinul lor, ca să potă com-
pune ministeriul, pe care însuși l'a
numit ministeriu de tranziție.

Tote se puseră în mișcare, deși
nu fără multe greutate, cu scop ca
să se potă reculege partidul liberal,
adece majoritatea de până acuma.
Să alese și o comisiune, care să
compună programul, prin care să fie
bine definită poziția și atitudinea
până acum neclară a numitului par-
tid în cestiunea armatei. Când eti
că 20 de deputați din stânga es-
tremă cer conchiemarea camerei în
ședința extraordinară pentru de a se
pronunța față cu declarația minis-
trului-președinte austriac Koerber,
apoi asupra ordinului de și de la
Chlopy ș. a.

În preseră se decisese în confe-
rența partidului liberal, ca ministru-
președinte să respingă pretinsul ames-
tec și atac al lui Koerber contra
constituției maghiare.

Khuen a făcut o declarație în
cameră, care însă în afară de opoziție
nu o mulțumit nici chiar pe cei din
partidul liberal și anume n'au fost
mulțumiți cu ea vechii liberali și cei
din grupul lui Apponyi, părându-li-se
prea slabă, prea puțin energică.

Astfel s'a întâmplat ca aceste
marî grupuri să voteze dimpreună
cu întreaga opozițiune contra luării
la cunoștință a declarației ministru-
lui-președinte și pentru propunerea
lui Kossuth de a se mai țină o șe-
dință în care să se discute acea de-
clarațiune.

Khuen a trebuit să tragă con-
secințele din acest vot și adunând
pe miniștri provisorii în consiliu le-a
anunțat formal demisiunea sa. Este
acesta, cum s'a exprimat însuși con-
tele Khuen, primul cas, că un gu-

vern unguresc cade sub forma con-
stituțională, prin votul camerei.

Kossuth și totă tovarășia din
stânga, se ntelege, saltă de bucurie.
Din partidul liberal, cari au fă-
cut într'un avânt erășii pe marii na-
ționalisti, par a fi, după demisiunea
lui Khuen, și mai încurcați decât au
fost până acum. Ei se ntrébă cu
îngrijire ce-o să fie, ce-o să mai iasă
de aici? Cine ar puté fi care să ia
asupra-și problema uriașă a descur-
cării nodului gordian?

Și ce va dice monarchul, care
rămase din nou fără ministru-preșe-
dinte unguresc, tocmai în momen-
tul, când se pregătea a primi pe Ța-
rul Rusiei și când cei doi șefi ai
guvernelor dualiste trebuiau să fi-
gureze în suita prea înaltă?

De ce a cădut Khuen?

Fiind-că n'a ales cuvinte destul
de aspre spre a respinge declarația
ministrului-președinte austriac, care
a afirmat, că Ungaria nu pote dis-
pune în cestiunea armatei comune
unilateral, fără de consințământul
Austriei, provocându-se tot-odată la
aceeași lege și la același paragraf
al ei, la care s'a provocat Majestatea
Sa în ordinul de și în autograful
cătră contele Khuen.

De ce va dice și cum va decide
Majestatea Sa în fața acestui fapt,
care dovedesce, că dieta nu împarte
convingerile prea înalte depuse în
amintitele acte majestatică?

Ședința extraordinară a dietei.

În ședința de ieri, 29 Septembrie, preșe-
dintele Apponyi chemă ulterior la ordine
pe toți aceia, cari au proferat expresiuni
nepermise contra lui Barabas și Lengyel.

Barabas cere voie, ca să și rectifice
cuvintele spuse în ultima ședință. Intre-
ruperea „Nu credem cuvântului regal” i-a
scăpat în iritația cea mare. El a vrut să
dică: „Nu credem, că acesta ar fi cuvântul
regelui”, căci era de părere, că contele
Khuen nu represintă cuvintele regelui.
Barabas se rógă a considera acest lapsus

ca neintemplat, deoarece el, ca orî-ce Ungur,
este departe de a voi să insulte intenționat
persoană sacratisimă a regelui.

Președintele declară, că camera ia
notă de explicarea mulțumitóre a lui Ba-
rabas și dispozițiile, ce le luase relativ la
această chestie, ca neavând substrat, le
revocă.

Kubinyi rógă pe Barabas, după de-
clarația, ce a făcut-o, să considere vorbele,
ce i-le-a dis atunci, ca nepronunțate
(Aprobări.)

După acestea urmăză ordinea zilei
despre care vorbim la alt loc.

O broșură slovacă.

Dilele acestea
a apărut în Turoș-St.-Mărtin o broșură
politică anonimă care se ocupă cu situația
creată prin ordinul de și de la Chlopy.
Broșura e intitulată „Néptörzsek” și mănecă
din supărarea, cea mare ce a produs-o
la Maghiari cuvântul „néptörzsek” și
„Volkstamm” din ordinul amintit. Broșura
conclunde, că în alianță cu Viena Ma-
ghiarii nu vor puté face nici-odată o poli-
tică națională eficace, cel mult se vor
amăgi pe sine; din potrivă, o sinceră al-
ianță a Maghiarilor cu naționalitățile, ba-
sată pe libertatea națională a tuturor po-
porelor ce locuiesc în Ungaria, ar puté să
creeze o basă traică a unei vieți puter-
nice și înfloritóre de stat. Broșura are ca
motto cuvintele lui Mocsary: „Alianța cu
Viena contra naționalităților pote fi poli-
tică. O alianță cu naționalitățile contra
Vienei încă pote fi politică. Însă a face
de-odată front și contra Vienei și contra
naționalităților, pote fi o absurditate,
der nici-decum politică”.

Nu vréu să incasseze dări nici
următoarele orașe: Dobrișin, Szerencs și
Hațeg.

Congres sêrbesc în Croatia. Sêrbii
din Croatia se vor întruni în congres la
Agram pe ziua de 1 Octombrie, ca să se
organizeze în privința politică. Congresul
e aranjat de partidul național radical.
Se va debate în congres situațiunea Sêr-
bilor din Croatia.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Psyche.

— Intemplantare adevărată, de Mara Cap Marlet. —

— Fine. —

Dómna cădu cu capul pe dunga de
fer a patului. Dintr'odată simți o mână,
ce-i atinse cald, liniștitor umerii. „Fii li-
niștită, dómna, să vedem ce e de a-
gătat” dice o voce binevoitóre. Ea caută speriată
în sus. Era medicul, un bărbat tînăr și
simpatic. Privirea lui îi străbătú la inimă
și vèrsă în ea speranță, liniștire, curagiu.
Repede se sculă. Sciea, că acest bărbat
tînăr își va împlini datorința. Trebuia să
fie și ea lângă el. Biata, frumoșa fetiță,
avea friguri! Nu cunoșce pe nimeni, nu
zimbesce. Tînăra dómna acum vede nu-
mai pe medicul, care în viața socială i-se
părea așa neînsemnat, ca — mii și mii de
alți bărbați.

Cât de aproape îi stă acum!

Apropierea lui o umplú de speranță.
N'au vorbit mult, pe când petreceau

față în față ore de-alungul, despărțindu-i
numai patul cel mic, — adese-orî și nóp-
tea târziu, — der o singură privire liniș-
titóre a neobositului medic era o măn-
găiere, ce-i mișca inima.

Cu tóte îngrijirile medicului, tînăra
vieță se stîfse. Medicul cu o gingășie
nespusă îi mai neteși odată auriile-i bu-
cle, apoi acoperi cu îngrijire micu-
țul trup rece. Sciea, că ochiul mamei îi
urmăresce cu îngrijire și nu voia să-i
facă cunoscut dintr'odată, că acum totul
s'a sffrșit.

Mama îl pricepu. Se uita la el cu o
privire mută. Li venia să ingenuche înain-
tea lui, să-i acopere mânilor cu sărutări,
der între ei nu încăpea vorbă. Pe ei nu-
mai simțământul i-a apropiat — s'au în-
țeles unul pe altul — până în cele mai
tainice ascunđeturi ale inimii — der su-
fletul rămase mut.

După mórtea copilei, dómna rămase
cât-va timp singură. Incetul cu incetul
însă începură să vină erășii prietini, cari
mai înainte se temeau de contagiunea bó-
lei. Veni erășii și tînărul atașat. Dómna îl

primi cu nespus amar în salonul său.
Credea, că trebuie să i-se arate rece, in-
diferentă, pentru-că nici el n'a simțit com-
pătimire față cu copila. Și totu-și! Con-
versația tot mai mult o încătușa, inima-i
sdrobotită de durere tot mai mult se eli-
bera. Vorbiră despre mórte și despre sór-
tea ómenilor în general — vorbiră, vor-
biră și se înțeleseră pe deplin. Gândiau
la fel, der nu tot așa simțiau.

Cu tóte acestea, și atăta îi făcea nes-
pus de bine. Din și în și tînărul medic
fi era mai stréin. Il admira, îl stima și și
ceea în sine și de mii de ori, că o inimă,
ca a lui, e de-o valóre cu mult mai mare,
decât tóte inimile reci, cari în societate îi
sunt prietene. Der pe lângă tóte aceste
se puse între ei ceva element stréin.

Ea se convinse, că dânsul, ca me-
dic, cu aceeași compătimire caldă și ade-
vărată își face datorința în tot locul, ca
și la copila ei. Simțământele i-se răciră.
Iubirea generală de ómeni nu e însușirea
femeilor. Ele mai bucurosi concentrează
pré multă iubire asupra unei ființe și-și
reștrîng lumea la un cerc fórte mic.

Apoi orizontul medicului era modest,
îngust, trada îndestulare, — pe când ea ar
fi fost incapabilă să pună ast-fel de ho-
tare sufletului său profund, estrevagant.

Și — primi acum erășii pe tînărul
atașat.

Der iubire nu se mai deșteptă în-
tr'însa. Intr'una din zile atașatul îi puse
întrebarea, decă nu s'ar învoi să-i fie
soție?

Dómna se uită înaintea ei, zimbind
trist; în fine întrebă: „Îți mai aduc
aminte de conversația dintre noi, în séra,
când mi-se bolnăvi fetița?... Ei, am să
ți-o readuc eu în amintire! Vorbiam des-
pre suflet și eu am făcut de atunci multe
experiențe pe terenul acesta. Sufletul n'are
cuvinte. Unde vorbesce el — prin o pri-
vire, prin o strîngere de mână, acolo bu-
zele nòstre amuțesc... Veți, deci, sufletele
nòstre nici când nu s'au înțeles”.

Óspele se sculă, borborosi câte-va
vorbe fără înțeles de adio și, închinân-
du-se rece, se depărtă pentru tot-déuna.

De-atunci trecură doi ani. La un ba

Crisa continuă.

Conferența partidului liberal. — Demisiunea lui Khuen-Hedervary.

Situațiunea politică ungară se complică din nou. După sosirea contelui *Khuen-Hedervary* din Viena, partidul liberal guvernamental a ținut alaltă-eri conferență, ca să stabilească programul militar al guvernului.

Înainte încă se lățise svonul, că *Hedervary* a primit impresia în audiența de Duminecă, că pe Monarchul l'a indispus hotărârea de deunăți a partidului liberal privitoare la ordinul de ți de la Chlopy.

Conferența n'a stabilit însă nici un program, ci la propunerea lui *Ivanka* a ales o comisiune de 9 membrii, care să elaboreze programul. În comisie au fost aleși: contele *Ștefan Tisza*, Carol *Hieronymi*, Aurel *Münich*, contele *Albert Apponyi*, Arpad *Szentiványi*, Francisc *Bolgar*, Coloman *Szell* și contele Iuliu *Andrassy*. A mai fost ales și Croatul *Emeric Josipovich*. President al comisiunii a fost ales Coloman *Szell*.

Conferența nu s'a încheiat cu atât. La propunerea contelui *Apponyi* a decis, ca să prezente dietei proiectul de rezoluție ce a fost luat într'o conferență anterioară privitor la ordinul de ți din Chlopy. *Sándor Pal* a propus, ca ministrul-president *Hedervary* să respingă în fața camerei aserțiunile lui *Koerber*. Chiar și contele *Tisza* și în genere vechii liberali au pretins categoric acesta, cu toate că *Hedervary* ar fi voit să evite așa-ceva. La urmă conferența a decis, ca în privința acesta să încredințeze lui *Hedervary* alegerea ocaziunii potrivite.

Intr'aceea erî s'a petrecut un fapt, care produce senzație generală și care mărește încă chaosul în care se află ați mersul crizei.

Dieta a ținut erî ședință. Ministrul *Khuen-Hedervary* a luat cuvântul, ca să facă declarațiunile în afacerea *Koerber*. El însă n'a vorbit așa cum s'a așteptat corul șovinistilor și declarațiunile lui n'au satisfăcut nici pe apponyști, nici pe vechii liberali.

Stânga extremă a profitat de moment și prin rostul lui *Pichler* și al lui *Kossuth* au declarat, că partidul a așteptat enunțatiunii mai categorice și mai energice față cu atacurile lui *Koerber*. *Kossuth*, la finele vorbirii sale, a făcut propunerea, ca dieta să-și continue ședința ați Miercuri și să ia în discușiune declarațiunile lui *Hedervary*.

Urmă o întorsătură senzațională.

Când propunerea lui *Kossuth* a venit la votare, membrii fostului partid liberal

mascat domnul bătrân se întâlni éráși cu frumoasa dómna.

Purta haina poetică a *Psychei*, ță-sută cu săgețile mărune, într'aurite ale deului *Amor*. Privirea-i mascată se potrivea foarte mult cu idea poetică, ce-o personifica.

— „*Psyche*?” întrebă domnul, întindându-i cu bucurie mâinile.

— *Psyche*! răspuse tânăra dómna, și încă tot singură, tristă.

— Singură? Și pentru-ce?

— Pentru-că n'am aflat între toți peșitorii mei unul, al cărui suflet să fie în armonie cu al meu.

Pe fața bătrânului domn se vedea compătimire adevărată. Privia scrutător la tânăra dómna, care-i stetea în față cu ochii plecați.

— Dér împărăția ceriului — ai perdut'o și aceea?

Ea ascultă în tăcere un moment. Apoi fața i-se înroși și cu ochii plini de lacrimi răspuse:

— Acea n'am pierdut'o... N'am pierdut'o, d-le! Din contră! Acum am și mai mare necesitate de ea, pentru-ca să-mi pot închipui copila acolo.

Ér *Psyche* dispărú în mulțime.

Ar. M. P.-a.

(apponyști), vechii liberali și cei din partidul popular au votat pentru propunere, așa că numai miniștri și câți-va dintr-vechii liberali au votat pentru luarea spriciință a declarațiunilor contelui *Khuen-Hedervary*.

Îndată după ședința camerei s'a ținut un consiliu de miniștri, în care *Hedervary* a anunțat, că trage consecințele din votul camerei și-și dá demisiunea. Faptu acesta s'a făcut imediat cunoscut cancelariei de cabinetul din Viena.

Scirea demisiunii a produs senzație enormă în cercurile politice. *Kossuth* și apponyștii și toți adversarii lui *Khuen-Hedervary* saltă de bucurie.

Contele *Khuen* s'a prezentat séra la clubul liberal și a ținut ironic:

— Acesta a fost primul guvern, care a căzut după toate formele constituționale.

Éta care senzația ții. Că ce va urma, vom vedé. Un lucru însă e nedubitabil: chaosul politic în Ungaria sa mai mărit c'un eveniment, ale cătui urmări nu se pot încă prevedé.

Probleme economice și sociale.

(2) (Urmare.)

Deja astăzi există o diferență colosală în privința progresului economic la satele cari au comasat hotarêle și pământurile de cultură, și cele cari nu au comasat. Și apoi este curios și întristător tot-odată să veđi la satele mixte săsesc-rom și ung.-rom. hotarêle cu pământurile de hrană comasate și bine arondate în figurî și forme geometrice regulate și pretutindenea tendința generală către cultura rațională a pământului și ținând pasul cu progresul științei, și tehnicii agricole, ér la satele românesce neaoșe aproape exclusiv sistema extensivă de 3 câmpuri în us, eredită de la moși și strămoși.

Să veđi viile reconstituindu-se și înființându-se cu sutele de jugere la neromâni și cu tot felul de pepiniere, ér la Români stagnațiune și indiferențism complet, ca și când pe ei nu i-ar privi de loc aceste noué vânturi și tendințe, și să veđi emigrațiunea în America luând proporții îngrijitoare între Români, ca să trimită d'acolo dolari și funți sterlingi pentru achitarea dobânzii și datorilor la bănci. Băncile le dau bani cu grămada, ca să plece cu diumul în America, în loc să-i plaseze într'o întreprindere utilă, acasă! Ba ce este și mai curios de a vedé pe străini folosindu-se de inteligența și iscusința naturală a muncitorilor români la lucrări de artă, și cât progres și înaltă cultură, esecutate de lucrători români pe sémă și în contul străinilor, ér nu în favorul lor propriu, orî al conaționaliilor lor! La acestea vom mai reveni.

Agricultura în partea locului luată în total nu este mai amplificată, decât în alte părți, ba pôte mai simplă, numai că la satele unde s'a sévșit deja comasarea, poporul a desființat îndată ogorul sterp obligător tot al 3-lea an, séu pe a 3-a parte din hotar, și-și muncesce și folosesc an de an întréga moșioră a lui. Și bine face, căci sporul la muncă și în producțiune este mai mare, pesede de regie sunt relativ mai mici. Îndată după seceră și ridicarea recoltei urmază întórcerea miriștei și ogorirea, ca pământul să rămână ogorit spus la arșița sórelui și plóiei până la o eventuală nouă sémăntură. În locul pășunii din ogréle sterpe s'a introdus cultura trifoiului și lucernei indispensabilă ați agricultura modernă pentru nutrițiunea rațională a vitelor pentru vară și érnă. În locul sistemii trienale de 3 câmpuri, s'a introdus peste tot cultura alternă, schimbătoare, mai variată, cu un număr mai mare de plante și culturî, trifoi, lucernă, sfeclă, plante comerciale etc. pepiniere etc. cari înainte nu erau.

Cultura vitelor a progresat în mod simțitor — vite așa de scumpe n'a produs Ardélul nicî-odată. Unde s'a împărțit deja pășunea comunală, orî că nu a fost suficientă nici mai înainte de s'a introdus stabulațiunea — acolo s'a redus ceva din

numărul disproporționat ce era mai înainte, și animalele mărune: oile și în special caprele — mărhaiele, cum se numesc în partea locului, — au dispărut cu totul de prin unele, după cari însă puțină lume va plânge. Cele rămase însă s'au ameliorat mult în talie și valóre, căci dau folóse îndoite ca mai înainte.

Contrar obiceiului țeranului nostru de a-și vedé bogăția sa într'un cârd mare de vite în curte, boi de jug, vaci și bivolițe de lapte, junci și junince, viței etc., ați veđi peste tot aproape numai vaci prinse la plug și car de cele mai multe ori vaci roșcate de rassa *Pinzgau*, cu care omul își muncesce pământul, face transporturile necesare și are și laptele pentru copilații săi, și produce și viței de rassa de la ele. Ba am veđut încă înjugate și câte o singură vacă la car. Însé ce vacă? Cu un uger cât o vedriță de mare! Ferice de proprietarul ei!

La munte se merge cu trăsurile mici cu osii de fier, trase de câte un singur cal mic și iute de munte. În vederea ameliorării cailor românesce de munte, guvernul a pus la dispoșiția cultivatorilor români armăsari de rassa *Lippizza* produși și crescuți în herghelia de la Sâmbăta-dejos, și bine a făcut. O stațiune de săritul iepelor, a armásarilor statului era la țărgușorul Săscior de lângă Sebeșul-săsesc. Dăcă ar profita și Români noștri din satele de munte cât mai mulți de această instituție ieftină și mult folositoare!

Sașii cari au știut să profite mai bine de armásarii oferți aproape gratuit de stat, și-au ameliorat mult contingentul lor de cai, încât ei produc aproape peste tot remonte pentru armată — cai de cavalerie și artilerie.

Unde la comasarea nu s'a comis greșala de a se sparge și împărți pășunea comunală, acolo s'a menținut încă ciréda și instituția boarului și văcarului satului, și numărul mare de vite ca și mai înainte, dér s'au ameliorat mult parte prin o mai bună îngrijire și selecționare a animalelor de reproducție: armăsari, tauri, vieri, procurați de stat și societățile agricole, cu deosebire însă prin o ținere mai rațională și amésurată scopului, căci având sémăntate trifoi și lucernă în grădină și pe țérine, săténul are la îndemână nutreț de ajuns și pe timp de secetă, ca să le dea diminița și séra de mâncare și să nu le lase să sufere de fóme.

Unde însă nu s'a sévșit comasarea, acolo sunt tot stările de acum o sută și două de ani în deplină vigóre și practică, cu regimul ogorului sterp obligător și al răbdărilor prăjite pentru vite și ómeni, și, durere, acesta este cazul la cele mai multe sate pur românesce.

(Va urma.)

„Bulgaria, Macedonia și România“.

Sub titlul acesta diarul „*Cronica*“ din Bucuresci publică un valoros articol din pana directorului séu *N. Basilescu* în care se ocupă cu cestiunea Orientului, în care étă ce țiece între altele:

În Ungaria, Ungurii umplu spațiul cu țipetele lor pentru triumful supremației lor definitive în contra tuturor naționalităților din imperiu — deci și a Românilor.

În Turcia, Bulgaria subplantându-se Europei, înlăturând chiar pe cele două mari imperii — Rusia și Austro-Ungaria — ce páreau că luaseră mai imediat în mână rezolvarea problemei orientale — tratéză direct cu Turcia despre sórta Macedoniei, despre sórta fraților noștri din Pind, și țiaua nu va fi departe când acest mic popor, îndrăsneț și ager, va ține în mâinile lui soluțiunea cestiunii Orientului însuși — și cu densa, sórta noastră și a tuturor popórelor din Peninsula balcanică.

Atunci vom regreta amar că am pierdut momentul de a țiece și noi la timp cuvântul nostru.

Absența noastră de ați o vom plăti-o cu mari jertfe, pôte chiar cu punerea în primejdie a propriei noastre naționalități.

Bulgaria, étă inamicul! am țiece și o vom repete neîncetat, până ce acest țipet de alarmă va pătrunde în inima fie-cărui Român, va deveni lozinca vieței lor, a tuturor.

A împiedeca ca Bulgaria să se extindă teritorialmente, a împiedeca ca Bulgaria să dobândescă hegemonia morală a popórelor din Balcani, a împiedeca ca Bulgaria să devină un stat mare și puternic trebuia să fie până acum și trebuie să fie și de aci înainte, ținta finală a politicei României în Orient.

Primul pas l'am lipsit — am făcut tot ce am putut pentru a avea o Bulgaria mare — 90.000 klm. pătrați și deci am pus la porțile noastre o primejdie permanentă.

Rămâne acum să mai facem și pe al doilea pentru a desévřiș opera — să lăsăm ca Bulgaria să se întindă până la Salonic, să cucerescă moralmente întâi și materialmente pe urmă. Macedonia să devină un stat cu 250.000 klm. pe teritoriu, cu o populațiune de mai bine de 8.000.000 locuitori.

În țiaua aceea sórta României independente însași, va fi pusă în joc.

Ce este dar de făcut?

Să luăm din mâinile esclusive ale Bulgariei rezolvarea cestiunii macedonene — séu să împărțim cu ea onórea și pericolile — de a o rezolva.

Pentru acesta nu avem decât să intervenim și noi în negociațiunile ce se urméză între Bulgaria și Turcia, să exigem și noi de la acesta garanții speciale în favórea fraților noștri din Pind — și în orî-ce cas să uzăm de influența aliaților noștri — a căror prietenie ne costă atât de mult, pentru-ca cuvântul nostru să fi ascultat la Constantinopole.

Intr'un cuvânt, să întrebuițăm toate mijlócele pentru ca această gravă cestiune a Orientului să nu se rezolve fără noi — și mai ales nu în contra noastră.

Intr'acesta stă ați politica ce România trebuie să urmeze în Orient.

Instalarea P. S. Sale Dr. Vasile Hossu.

Noul episcop al Lugoșului P. S. Sa Dr. Vasile Hossu, sosind Sâmbătă la reședința sa, a convocat capitulul și s'a cetit în ședință decretul regal și bulele papale.

Instalarea era să se țină în cercul cel mai restrîns, planul acesta însă a fost abandonat în ședința capitulară și s'a hotărît în ultimul moment, ca să se lanseze învitatî autorităților și comunităților bisecesci. Invitările însă primindu-se târziu, biserica gr. or., tribunalul reg. și comandamentul militar n'au putut participa, și și-au sousat absentă.

În catedrală, după-ce s'au cetit decretul și bulele, s'a celebrat liturghie solemnă, pontificând noul episcop incunjurat de membrii capitulului.

Prepositul Petru Pop a salutat pe arhierue într'un discurs mai lung, ér P. S. Sa Dr. Hossu a rostit o predică despre puterea crucei, fiind tocmai sərbătórea Înălțării sfintei crucei.

Cântările le-a esecutat corul bisericesc „Lira“ sub conducerea dirigentului d-l I. Micléu.

La liturghie era de față fișpanul C. Pogany, viceșpanul C. Fialka și inspectorul școlar Sandor, ér dintre comunitățile religioșe era reprezentată biserica r. catolică și comunitatea israelită.

Banchet și recepțiunî n'au avut loc.

Reformele în Macedonia.

„Agenția Română“ transmite din Constantinopole următórea telegramă:

„După informațiunii din sorginte turcescă, guvernul bulgar a luat inițiativa pe ntr o înțelegere între Bulgaria și Turcia în cestiunea macedonéna..

„Ambele părți au cădut de acord ca Hilmî-pașă, inspectorul general, să fie ajutat în sarcina sa de o comisiune consultativă, în care vor întra și Macedoneni bulgari. Afară de acesta s'a convenit, ca bisericile și școlele bulgare să fie redeschise; emigranții bulgari repatriați; satele distruse reclădite; areștările să înceteze cei areștați să fie puși în libertate și escesele trupelor și ale bașibuzucilor să fie evitate. Din parte-i, Bulgaria a promis ca să facă tot posibilul de a reprima mișcarea revoluționară din Macedonia.

„Bulgaria a cerut, ca numirea comisiunii consultative să se facă numai din Bulgari și Turci, dér Pórtă a numit o comisiune compusă din elemente din toate naționalitățile.“

Bulgarii au reușit așa-dér și de astădată — cum foarte corect observă un confrate bucureșean — să-și facă parte, obținând de la Turci ore-cari îmbunătățiri în Macedonia pentru populațiunea bulgară. Informațiunea „Agenției“ de din sorginte oficială turcească, nu spune nimic ce măsură va lua Pôrta pentru a se îndeca relele, cu mult mai mari și mai măreți, ce bântue de ani de zile celelalte naționalități creștine de sub Semilună. Ce va face cu satele, bisericile, școlile Românilor distruse, ce sôrte e rezervată refericitei Orșove? Dér cu satele, bisericile sîrbesci, cari n'au avut o sôrte mai bună? Dér cu cele grecesci cari, decă au fost ore-cum menajate de Turci, au suferit mult din partea cetelor de bandiți bulgari? De acestea nu ni-se vorbește nimic.

Orî cât de interesantă ar fi populațiunea de naționalitate bulgară din Macedonia, și mai interesante sunt celelalte populațiuni creștine, mai apröpe nouă, fie prin legături de sânge, fie prin legături de prietenie.

Atât timp, cât Turcii nu se vor hotărî, vrënd nevrënd, să acorde serioase reforme Macedoniei și Serbiei vechi, nu pöte fi nimeni mulțumit. Să sperăm, că acțiunea exersată de cele două puteri înțelese pentru menținerea liniștii în Balcani, cu acordul celorlalte mari puteri, va aduce o simțitoare ușurare creștinilor de ori-ce fel din Peninsula balcanică.

Până atunci însă acordul turco-bulgar va produce röde pentru Bulgari, dér și pentru Români, Sêrbi și Greci.

SCIRILE DILEI.

— 17 Septemvrie v.

Regele și Regina României. preum și principele Ferdinand și micul principe Carol, vor sosi în București Vineri sêra. La örele 2-10 pärechea regală română va trece prin gara Brașov și la 4½ va sosi în Predeal.

„Lutz Korodi cetățean german“. Lui „*Budapesti Hirlap*“ i-se serie din Brașov, că d-l Lutz Korodi cunoscutul naționalist sas și deputat, care fű judecat la un an închisöre de stat, își va depune mandatul, și va deveni cetățean german.

Inaugurarea anului școlar la universitatea din Clușiü a avut loc Duminecă în örele antemeridiane. Prorectorul Dr. Ludovic Schilling a cetit o dare de sêmă asupra anului expirat, la sfîrșitul cäreia a predat insigniile rectorale urmașului său, Dr. Ștefan Apáthy. Acesta luând cuvântul a ținut o conferență despre evoluțiune. După cum vedem din resumatul publicat în foile din Clușiü, d-l Apáthy a combătut teoria monismului materialist și darwinismul.

Liberat. D-l Victor Lazar, care a petrecut mai multe luni în închisörea de stat din Seghedin, va fi liberat cu ziua de mâne, 1 Octomvrie.

Redactorii de la diarul „Cronica“ d-nii Al. Nicolau, autorul mai multor studii de actualitate în ramura economiei politice și Fl. I. Becescu, cunoscut din poeziile și alte articole literare publicate în numitul diar, trecënd prin Brașov ne-au vizitat astăzi la redacție. D-l Becescu este în trecere spre Bruxella, unde își va completa studiile juridice.

Dramă sângerösă în Sätmar. Báthy Sándor, functionar la secția de comptabilitate a orașului Sätmariu, se căsătorise înainte cu 8 ani cu fiica căpitanului de honveđi Lepes Ödön. Din căsătorie s'au născut doi copii. Soții trăiau însă în continuă certă, așa că în timpul din urmă, femeia și-a părăsit bărbatul și întorcându-se la părinți, a intentat proces de divorț. Joia trecută s'a judecat procesul pentru întreținere la tribunalul din Sätmariü. Báthy a declarat în fața tribunalului, că nu plătesce alimente pentru copii, fiind-că aceia

nu sunt ai lui, ci sunt născuți din adulteriu. Tatăl femeii, căpitanul Lepes, chemă atunci telegrafic pe fiul său, locotenent în Dobrițin, și a doua zi se presentară în biuorul lui Báthy la primărie, unde l'au maltratât pe acesta cu săbiile, lăsându-l fără conștiință într'un băltoag de sânge. În Sätmariu agresiunea acesta a provocat senzație și consiliul comunal a făcut o adresă de protestare la ministrul de honveđi pentru profanarea localului primăriei.

Falsificatorii de bani, cari au fost arestați deunăzi în Clușiü, au fost puși în libertate, după-ce au făcut mărturisiri complete. La poliție li-s'au confiscat chemicaliile, instrumentele și presa de fabricat bani și s'a ordonat a se face perchișiție la domiciliul lor. Sediul principal al fabricatorilor este comuna Vișta din comitatul Clușiului. Șeful lor este un domn din Clușiü, la ordinul cäreuia au cumpărat cei doi ömeni instrumentele confiscate. Până acuma au fabricat monede de 20 bani, 1 corönă, 1 fiorin și 5 coröne. Pressa acesta mai nouă era destinată pentru fabricarea de monede de aur de câte 10 coröne. S'au vëđut și în Brașov monede falsificate. Un domn ni-a arătat tocmai astăzi o monedă de 1 corönă, atât de bine imitată, încât e imposibil să o cunoști că e falsă, afară decă îi încerci sunetul. În loc de sunetul clar de argint, coröna falsificată are un sunet surd, par'că lovescî de masă o bucată de lemn. Cine știe? Pöte și coröna acesta e eșit din fabrica de la Vișta?...

Călcăt de o birjă. Ioan Chiroiü, măcelar, a fost călcăt aseră de cătră birjarul Mihail Joó. Chiroiü a fost transportat la spital, ér Joó dând biciü cailor, a cătat să scape. El a fost însă prins și va da sêmă de fapta sa.

Podul pe lanțuri din Budapesta fiind deteriorat, se va supune unei reparaturi radicale. Cel mult până în primăvară podul va fi închis pe 3—4 luni pentru circulație. Reparaturile vor costa peste o jumătate de milion de coröne. Acest a fost construit înainte de asta cu 57 ani și era considerat ca capo-d'operă a ingineriei.

Esamene de ofițeri. La regimentul Nr. 51 de infanterie din Clușiü au fost anul trecut 32 de voluntari, cari au reușit cu toții la esamenul de ofițeri. În ziua de 26 Septemvrie s'a publicat rezultatul. Din cei 32 voluntari, 5 inși au făcut esamenul cu distincție. Intre aceștia în primul loc este d-l Virgil Muresanu.

Condamnarea lui Ispăsoiü. Se știe casul ce s'a întâmplat nu de mult la Craiova, unde soldatul Gheorghe Ispăsoiü din batal. I de vînători, a ucis pe căpitanul Sava Georgescu și pe sergentul aghiotant Nicolae Teculescu. În ziua de 26 Septemvrie n. s'a judecat procesul înaintea consiliului de rêsboiü de pe lângă corpul I de armată. Soldatul Ispăsoiü a fost condamnat la muncă silnică pe viață și degradare militară.

Români din Turda vor arangia o petrecere de cules de vii, împreună cu postă internațională, Duminecă în 11 Oct. st. n. în sala cea mare de la hotelul „Europa“ din Turda. Inceputul la 7 öre sêra. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 60 bani, de familie 3 cor. De la trei membri în sus, de fie-care membru 1 cor. Venitul curat se va împărți între bisericile române de ambele confesiuni din Turda-veche. Ofertele marinimöse se primesc cu mulțămită pe adresa Iosif Urcan, Turda, și se vor publica.

Liturgie pentru cor mixt. D-l profesor de musică Anton Siquens din Caransebeș face cunoscut, cumcă s'a hotărît a tipări o liturgie completă pentru cor mixt în 6 voci. Liturgia va apăre cel mult în 2 săptămâni. Prețul este 6 coröne, plus 45 bani porto.

Din Budapesta.

— „Sêra de cunoscință“ a universitarilor români. —

Budapesta, 28 Sept. 1903.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Stim. d-le Redactor!

Binevoii a publica în prețuita d-vöstră „Gazetă“ următorul raport despre „sêra de cunoscință“ a tinerimei universitare române din B. Pesta.

Đi de đi am avut bucuria să vedem sosind studenții noi la facultățile de aici. Localul societății „Petru Maior“ era vecinic plin de noii sosiți, cari veniau să-și ia informațiuni și să vorbescă cu noii lor camarazi.

Duminecă în 27 Sept. capela română din loc era plină de universitari. Iți era mai mare dragul să audți serviciul bisericesc aici, atât de departe de ai noștri. Simțiam cu toții, cât de strîns ne legă biserica, atunci mai cu sêmă când suntem străjni.

Töte ne povestesc un mános an universitar. Dovadă a fost și sala plină de la „Saskör“ eri în 27 Sept.

Eram cam la 100 de tineri, unii stând în prēja examenului de doctorat, alții cari abia acum calcă peste pragul universității.

Ne-am întrunit cu toții să ne cunoșcem.

Intre öșpeși am remarcat pe d-l advocat Dr. Roșu din Lugosiü, care trecënd prin Pesta s'a grăbit să dea ascultare invitațiilor noastre și să ne onoreze cu prezența d-sale. Amintesc, că la serviciul divin asistase și d-l Dr. Dobrin din Lugos, care a fost silit însă să plece cu trenul de după amiazi.

Președinte al seratei se proclamă d-l cand. de advocat Ioan Garoiu, care își ocupă locul presidial și bineventeză în termeni călduroși pe tinerii, cari au venit pentru prima öra la universitatea din Pesta. În numele studenților noi răspunde stud. în filosofie Horia Petra-Petrescu, accentuând dragostea cu care au venit cu toții la studiu și cerënd sprijinul celor mai bătrâni întru ajungerea mărețelor idealuri.

Acestea au fost așa dicënd, discursurile oficiale. D-l Dr. Roșu a rostit apoi un discurs plin de frumșete, în care pune la inimă tinerimii universitare misiunea ei înaltă, și cetesce, întră aplausele generale, următoarele improvisate strofe:

Codrul verde'mi place mie,
Codrul des, plin de ștejar,
Pentru-că, precum se știe,
Din ghinda-i stejarî rêsar.

Are codrul și sălcie,
Și arini pe cöste stând,
Dér nu-mi plac, c'ân vijelie
Prea se pleacă la pămënt.

Codrul nostru din vechime
E sădit și tot va sta
Pân'ce mândra tinerime
Dumneșeu o va ținea.

Nu vë pot descrie entuziasmul, care ne-a cuprins la auđul acestor strofe. Aplausele nu mai voiau să înceteze.

Imediat s'a ținut un discurs în onoarea d-lui, făcându-se apologia venerațiunei noastre față de bătrânii națiunei.

Printre comesenii am avut norocul să avem și pe președintele societății stud. rom. din Viena, „România jună“, pe d-l N. Dobrescu, licențiat în teologie și filosofie, elev sîrguincios al lui Iorga. D-l Dobrescu se află de cätva timp în Budapesta pentru studiarea bibliotecii din Buda, unde a găsit nisce documente de mare valöre pentru noi.

Bucuriei noastre de a-l vedé între noi i-a dat expresiune stud. în drept Constantin Moga. A accentuat mai cu sêmă legătura ce trebuie să existe între societățile surori.

D-l N. Dobrescu a răspuns printr'un discurs întrerupt de aclamări generale.

A mai vorbit redactorul „Poporului Român“ D-l I. Birăuțiu, care a îndemnat pe universitari să aranjeze în vacanțe petreceri, cu scop de a instrua poporul și a-l aduce pe aceeași tréptă cu popörele mai culte.

De la stud. în filosofie de anul al treilea Zacharie German ne-a fost dat să audim un discurs classic ținut în limba latină. Era un entuziasm de nedescris — inchipuți-vë numai pe tinerii români! — când um auđit în limba noastră mamă esprimându-se simțimintele „obiditului“ nostru popor.

A mai luat cuvântul încă odată d-l adv. Dr. Roșu și a ținut un discurs plin de cel mai cald patriotism. Asta a fost culmea seratei.

De la culmea acesta era să declinăm, dér am avut noroc cu buna noastră dispoziție, că am trecut la partea veselă, care a fost cât se pöte de plăcută.

Cântecelul românesc cu farmecul lor dumneșesc ne-au extasiat inimile. Nu mai eram în sala de la „Saskör“, cu gândul eram la ai noștri, la câmpurile și codrii și dealurile noastre. „Sandi“, seu cum îi dice pe alt nume Alexandru Rusu, stud. în drept, par'că avea ascunsă în violina lui totă inima sbuciumată a Românilor și „dicea“ cu atâta patimă, cu atât foc, de ne storcea lacrîni de duioșie. Am stat împreună până târziu după miezul nopții.

Ședința de constituire la „Petru Maior“ se va ține Dumineca viitoare. Raport va urma. Până atunci la revedere.

H. P. P.

Literatură.

„Sgârcitul pocăit“, piesă teatrală populară în două acte pentru sêrbătörea născerii Domnului, de George Oprea. Piesa care s'a publicat în „G. Tr.“ a apărut acum și în broșură la tipografia Muresianu. Prețul cu porto: 20 fileri. Se pöte procura de la autorul d-l G. Oprea în Tohanul vechiü (Ö. Tohan). Piesa are tendință moralizătöre.

A apărut „Almanachul“ societății „Petru Maior“ Budapesta 1901 cu un conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Prețul 4 coröne. Se află de vândare la Tipografia A. Muresianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 29 Septemvrie. În declarația ce a făcut-o în ședința de ađi a dietei Khuen-Hedervary drept răspuns la asertiunile lui Koerber, declarație care a întâmpinat reprobari apröpe generale, se dice între altele:

„În ceea-ce a đis Koerber în cestiunea armatei, eu nu vëd din parte-mi altceva, decät că el a voit să-și asigure și pe viitor influența ce i-se cuvine Austriei în sensul legii, influență ce ași reclama-o și eu în töte casurile când din partea Austriei am întâmpina pretențiuni, cari ar fi păgubitoare și vätëmätöre pentru Ungaria. Nu e în interesul nostru, și nu este nici necesar, ca să dăm o altă esplană care cuvintelor lui Koerber. Când e vorba de interpretarea unei legi ungare, nimeni nu e chemat a face acesta, decät legislativa împreună cu regele. Cu ministrul president austriac n'am tratat și n'am desbătut cestiuni militare...“

Când vorbea Hedervary, s'au auđit voci de pe băncile liberalilor dicënd: „De la rege mai tolerăm una și alta, de la ministrul președinte austriac însă nu tolerăm nimic“. Br. Feilitzsch a strigat: „Prea puțin, nu ne multumim cu atâta“.

Budapesta, 30 Septemvrie. Demisiunea contelui Khuen-Hedervary anunțată în consiliul de miniștri a provocat cea mai mare senzație în partidul liberal. Nimeni nu știe, ce se va întâmpla acum.

Belgrad, 29 Septemvrie. Tribunalul militar a pronunțat adî sentința în procesul ofițerilor din Niș. Căpitanii Novacovič Milan și Lazarevič au fost condamnați la câte doi ani închisöre și degradați; căpitanii Dudarovič și Lyubomirski la câte un an închisöre, locotenenții Todorovič Aza, Svetkovič Milan și Jezram Georgevič la câte 8 luni închisöre; fostul medic de curte al regelui Alesandru Dr. Velickovič și locotenentul Louthievici la câte 1 lună închisöre, ceilalți la 4 luni.

Belgrad, 29 Septemvrie. Din Ueskueb se vestesce, că bandele bulgare pregătesc o mare vërsare de sânge pe ziua când Țarul Rusiei sosese în Viena.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri literare pentru popor.

„*Carnetul Roșu*“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de Moșul. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „*Moșul*“ e cunoscut cetitorilor noștri din numeroasele sale lucrări publicate în foaia ziarului Gaz. Trans. Prețul cu posta 50 bani.

„*Caractere morale*“, exemple și științe ucelese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de Ioan Popa. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

„*Castelul din Carpați*“, roman din viața poporului român din Ardeal, de Jules Verne, tradus de d-l Dr. Victor Onșor cu o prefață de Dr. Eliă Daniu. O carte foarte interesantă, care n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui Român. — Exemplarul broșat ediț. populară 1 cor. 60, broșat ediț. de lux 2 cor. 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto).

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerație la modul de vețuire a țeranului român, de Simeon Stoica, medic pensionat. Conține vreo 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto;

Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile purtate datorului dere date de Wilhelm Niemandz. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespuse de mare pentru toți căpi ai afacerii cu darile. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„*Omul*“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omeneș de George Cătană inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din păntania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

Novela de Sienkiewicz: „Natură și viață“, „Singa veche“ și „lanco muzicanul.“ Traducere de I. C. Panțu; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă“, „In Balta“, „Cale grea“, „La Căde“, „La cărciuma lui Tiriplic.“ *Schițe din viața dela țără*. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „*La țerg*“, povestire din viața unui sibian. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

Liva Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrise în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de G. Simu. Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

Săpătorul de bani, comedia în trei acte, localizată de A. Fomp. Se recomandă mai ales pentru cei vreu să jöce teatrul. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

Vieța după mörte, seu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și desertăciunea celor trecători, de I. P. Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Poesii de R. V. Buticescu. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspîn și zimbire, poesii și prosă de A. Pop. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

Taina norocului seu Povestea satului Nemerniseni de Tache Brânduș. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade populare de Avram Corcea costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de școlă de I. Dariu, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educațiunii de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b.)

Ideul învățătorului român de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b.)

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale și daco-române de P. Vulcan, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

Scrieri scolare.

Recompensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de d. Dariu, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, să pöte procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

Cântul în școala populară de Iuliu Pop, învățător în Năsăud. Teoria, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de Basiliu Rău, profesor la seminarul din Blășiv. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de Ioan Popiu. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„*Învățătura creștinăscă*“ seu *Catechismul mare* pentru tinerimea greco-cat. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de Muniöră al Gh-riei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 294 pag., format 8°, e legată solid și costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor preparandiali, a învățătorilor și a altor ömeni pe școlă de V. Gr. Borgoviu prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățător de Georgia Magyar. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, seu modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptariu pentru învățători la tracarea Abecedarului de Basiliu Rău prof. preparandial pens. Prețul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru școlile popor. rom. întocmit pe baza noului plan ministerial de învăț. de Ioan Dariu cu concursul mai multor bărbați de școlă. Partea I. pentru anul I-II și al II-lea de școlă. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Se caută Acuisitori

sub condițiuni avantajoșe, pentru un institut de asigurare bine acreditat.

Oferte numai în scris sub „*RENTABIL*“, la Administrația acestui țiar.

O fetiță din o familie bună (în etate până la 12 ani) se primesce în cuartir la o familie germană, unde pentru un preț moderat are întreținerea întregă și pöte învăța și lucrul manual.

Familia constă din 4 persoane. Informațiuni să pot lua în Str. Orfanilor Nr. 5 la dreapta parter cătră stradă.

Socotelă curată!

Cel mai cu efect săpuș med. este **Săpușul Carbol-Păcură și Puciöșă**

a lui BERGMANN. (Marca: 2 mineri), dela BERGMANN & Co., Drezda & Tetschen a/E. escelent și probat contra tuturor necurătenilor pielei, ecsemă, ca: paraziți, roșeli, p strui, pete roșii etc. **bucata 50 bani.** Se capătă la: Teutsch & Tartler și la farmacia V Roth, în Brașov. 18—30.(930).

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame) sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. în cazul publicării unui anunțu mai mult de odată se face scödemânt, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi. istr. „Gazetei Trans.“

LA H. OSTERZETZER

CIASORNICAR, BRAȘOV
Strada Porții nr. 16,
este **MAGAZINUL** cel mai ieftin
— de a-și procura —
Ciasornice obiecte de aur și argint.
Serviciu solid. prețuri fixe.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Un ucenic

se primesce în magazinul de măr-furi de băcănie a d-lui

N. Grădinar

Brașov, Strada Negră Nr. 1.

Se cere să aibă creșcere bună. atestate bune și 2—3 clase reale seu gimnasiale, să vorbescă limba română, nemțescă și ungurescă.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face orî și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

IMPORTANT

pentru proprietarii de losuri a loteriei r. u. de clasă.

Cât va dura sortirile principale a loteriei XXII, dela 24 Sept. până 21 Oct. numerii dela

Căștigurile mai mari și principale

sunt puși în galantarul prăvăliei mele.

Toți aceia, care vor cumpăra dela mine losuri pentru proxima loterie a XIII, primesc gratis lista de di edată de LUKACS VILMOS colector principal în Budapesta, care conține toți numerii cu căștiguri dela sortirea principală de acuma.

Cu totă stima

Franz Kovács,
Brașov, strd. Porții nr. 51.

Prețul losurilor la clasa I-a a loteriei XIII:

1 optimă	un sfert	o jumătate	1 întreg:
ă 1.50 c.	ă 3.— c.	ă 6.— c.	ă 12.— c.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an . . . . 24 „	Pe un an . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii carî se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“